

Försvarsdepartementet

Er referens: Fö2024/00785

Vår referens: dnr 24-5740

PTS svar på remiss över promemorian Ett nytt Nationellt cybersäkerhetscenter – del 1

Post- och telestyrelsen (PTS) har enligt 1 § förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen ett samlat ansvar inom postområdet och området elektronisk kommunikation. Utifrån PTS ansvarsområde lämnar myndigheten följande synpunkter.

Sammanfattning

- PTS ser positivt på förslagen att Nationellt cybersäkerhetscenter (NCSC) så långt som möjligt integreras i regeringens styrning av Försvarets radioanstalt (FRA) och att övriga berörda myndigheter ska stötta FRA.
- PTS ser positivt på förslaget att övriga centermyndigheter får en likvärdig roll i centrets verksamhet och myndigheten anser att den föreslagna ändringen i PTS instruktion är väl avvägd och ändamålsenlig.
- PTS delar uppfattningen att centermyndigheternas normgivning och tillsynsverksamhet inte kommer att beröras av verksamheten i NCSC.
- PTS framhåller att förslaget att flytta CERT-SE från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) till FRA innebär flera komplexa utmaningar som noga måste analyseras innan förslaget genomförs. Därtill bör denna överföring inte ske samtidigt som implementeringen av NIS2-direktivet i svensk rätt.
- PTS delar inte utredningens bedömning om att medverkan i NCSC av andra myndigheter än FRA kan hanteras inom ramen för befintliga anslag.

Ledning och styrning av NCSC

PTS ser positivt på förslagen att NCSC så långt som möjligt integreras i regeringens styrning av FRA och att övriga berörda myndigheter ska stötta FRA. Etablerade

regelverk och rutiner som finns kring såväl verksamhets- som ekonomistyrning har bäst förutsättningar att fungera när ansvarsfördelningen är tydlig.

PTS anser att den föreslagna ändringen i myndighetens instruktion är ändamålsenlig och väl avvägd även om uppdragets omfattning i praktiken inte framgår tydligt, eftersom ansvaret för myndigheten förväntas förtydligas i det gemensamma arbetet.

PTS noterar att NCSC inte kommer att ha någon reglerande funktion eller några uppgifter som innebär att centret ska arbeta med myndighetsutövning. PTS delar uppfattningen att centermyndigheternas normgivning och tillsynsverksamhet inte kommer att beröras av verksamheten i NCSC.

Övriga centermyndigheters medverkan och bidrag

PTS ser positivt på förslaget att övriga centermyndigheter får en likvärdig roll i centrets verksamhet, då rollen som myndighet i nära samverkan är otydlig.

PTS noterar utredningens mening att den informations- och cybersäkerhetsverksamhet som respektive myndighet kan utföra inom centret ska utföras där. Vad som menas med begreppet *kan* är oklart, som exempelvis arbetet med nationell modell har visat. Utgångspunkten bör vara att respektive myndighet självständigt gör en bedömning av vilken verksamhet den kan utföra inom centret.

CSIRT-funktionen CERT-SE

Utredningen föreslår att verksamheten i CERT-SE flyttas från MSB till FRA och NCSC. Det föreslås även att FRA utses till nationell cyberkrishanteringsmyndighet. PTS delar till viss del utredningens bedömning att det finns skäl att samordna cybersäkerhetsverksamhet under ett tak för att underlätta hantering och tydliggöra ansvarsfördelning. Det uppkommer dock flera komplexa frågeställningar och utmaningar med en sådan verksamhetsöverföring, särskilt i förhållande till MSB:s roll och ansvar enligt NIS-direktivet och NIS2-direktivet. Kraven på en CSIRT-enhet är enligt NIS2-direktivet omfattande¹ och det behöver säkerställas att alla dessa krav uppfylls vid en verksamhetsöverföring av CERT-SE.

Incidenthantering under NIS-regleringarna

MSB hanterar just nu, genom CERT-SE, de incidenter som rapporteras under NIS-lagen, och föreslås i den nya cybersäkerhetslagen² fortsättningsvis ha den rollen. Implementeringen av NIS2-direktivet ska påbörjas redan under hösten 2024 och

¹ Artikel 10-11, NIS2-direktivet.

² SOU 2024:18, s. 198 ff.

verksamhetsutövare har redan nu börjat förbereda sig för den nya lagen³. Att samtidigt som implementeringen av NIS2-direktivet genomförs i svensk rätt påbörja en verksamhetsöverföring av CERT-SE från MSB till FRA skapar oklarhet kring hur incidenthanteringen enligt NIS2-direktivet/cybersäkerhetslagen ska ske.

Frågan uppkommer bl.a. om det incidentrapporteringsverktyg som MSB just nu håller på att utveckla för att möta kraven enligt NIS2-direktivet kommer flyttas till FRA och hur den fortsatta utvecklingen av verktyget kommer gå till, om verksamheten flyttas innan verktyget är klart. Som PTS förstår deltar MSB i den samarbetsgrupp som inrättas enligt NIS2-direktivet⁴, samt i undergrupper för denna, bl.a. för att på unionsnivå samordna incidentrapportering under NIS2-direktivet. Detta arbete är viktigt för att incidentrapporteringen under NIS2-direktivet ska harmonieras, och arbete under denna samarbetsgrupp kommer fortlöpa även efter att NIS2-direktivet implementerats i EU. Det är viktigt att ta ställning till huruvida MSB fortsatt ska vara representant i dessa arbetsgrupper, trots att myndigheten i framtiden föreslås bli av med ansvaret att ta emot incidentrapporter, och vad detta kan få för konsekvenser för Sveriges bidrag till detta arbete på unionsnivå.

Vidare riskerar en verksamhetsöverföring av CERT-SE att skapa oklarheter hos alla de verksamhetsutövare som just nu rapporterar, eller planerar att rapportera, sina NIS-incidenter till MSB. Även de tillsynsmyndigheter som måste få tillgång till incidenterna kan få svårigheter med sin incidenthantering om implementering av NIS2-direktivet sker samtidigt som verksamhetsöverföringen av CERT-SE till FRA.

Vidare kan det påpekas att MSB, genom NIS2-utredningen, föreslås få meddela föreskrifter för incidentrapportering under cybersäkerhetslagen.⁵ PTS vill lyfta frågan om detta föreskriftsarbete kan påverkas negativt av att CERT-SE flyttas från MSB. PTS bedömer vidare att det är av största vikt att PTS får möjlighet att löpande samverka nödvändiga uppdateringar och ändringar av föreskrifter för incidentrapportering med MSB, särskilt i förhållande till aktörer som idag omfattas av rapporteringsregler enligt lagen om elektronisk kommunikation (men som enligt NIS2-utredningens förslag istället ska rapportera enligt cybersäkerhetslagen). Detta samarbete kan eventuellt också påverkas om det föreligger oklarhet kring vilken myndighet som ansvarar för incidenthantering, och kring när detta ansvar faktiskt flyttas över.

PTS framhåller sammanfattningsvis att det finns flera komplexa utmaningar som nog måste analyseras och tas ställning till, innan utredningens förslag om att flytta

³ PTS har under våren 2024 fått flera frågor från verksamhetsutövare om huruvida de omfattas av cybersäkerhetslagen/NIS2-direktivet och vad detta innebär för dem.

⁴ NIS Cooperation Group, eller Samarbetsgrupp, enligt artikel 14, NIS2-direktivet.

⁵ SOU 2024:18, s. 199 ff.

CERT-SE från MSB genomförs. Om denna verksamhetsöverföring ändå görs finns starka skäl att inte genomföra dessa två stora aktiviteter (implementeringen av NIS2-direktivet och verksamhetsöverföringen av CERT-SE) samtidigt.

MSB:s roll som samordnande myndighet enligt NIS-regelverken

Under NIS-lagen, och även under den kommande cybersäkerhetslagen, har MSB en samordningsroll för tillsynsmyndigheterna, och håller i NIS Tillsynssamordning och NIS Samarbetsforum. PTS anser att det är oklart hur MSB:s arbete som samordnande myndighet under NIS-regelverken kommer att påverkas av att CERT-SE flyttas, och vilka konsekvenser det kan få för dessa forum.

NIS2-direktivets syfte är att främja den inre marknaden

NIS2-direktivet är antaget i enlighet med artikel 114 i FEUF vilket innebär att regleringen har som mål att främja den inre marknaden. Huvudsyftet med regleringen är därmed att säkerställa en eller flera av de ekonomiska fria rörligheterna (varor, tjänster, personer eller kapital) i syfte att främja god ekonomisk utveckling inom EU. Direktivet avser inte att reglera entiteter som bedriver verksamhet på områdena nationell säkerhet, allmän säkerhet, försvar eller brottsbekämpning. Denna förutsättning behöver beaktas vid analysen av huruvida CERT-SE och den nationella cyberkrishanteringsmyndigheten ska ligga under FRA. Det är viktigt att implementeringen av NIS2-direktivet förhåller sig till dessa förutsättningar och inte utsträcks till att omfatta områden som inte är avsedda att regleras genom en inre marknadsreglering från EU.

Förslagets påverkan på Sveriges åtaganden i förhållande till EU, och det gränsöverskridande arbetet

PTS delar inte utredningens bedömning att dess förslag inte påverkar Sveriges åtaganden i förhållande till EU. Som PTS förstår det är det just en verksamhetsöverföring som föreslås, och denna får naturligtvis konsekvenser.

Utredningen har visserligen kortfattat nämnt att FRA:s gränsöverskridande och internationella samarbete kommer behöva utökas i och med verksamhetsöverföringen av CERT-SE. PTS vill i det följande ge några exempel på konsekvenser av förslagen inom ramen för Sveriges EU-samverkan under NIS2-direktivet.

En av uppgifterna för cyberkrishanteringsmyndigheten är att samverka med EU-CyCLONe (Europeiska kontaktnätverket för cyberkriser)⁶, vilket enligt utredningens förslag skulle bli en uppgift som faller på FRA. Vidare föreslås MSB i NIS2-utredningen

⁶ Artikel 9, NIS2-direktivet.

att vara den gemensamma kontaktpunkten för Sverige, vars uppgift bl.a. är att säkerställa ett gränsöverskridande samarbete med myndigheter i andra medlemsstater, kommissionen och Enisa.⁷ En förflyttning av CERT-SE från MSB kan eventuellt försvåra MSB:s uppgift som gemensam kontaktpunkt.

Som PTS nämnt ovan deltar MSB i NIS Samarbetsgrupp⁸, vilket även detta skulle kunna få konsekvenser för Sveriges EU-samarbete vid en förflyttning av CERT-SE.

Näringslivet, offentliga aktörer och andra intressenter

PTS delar utredningens bedömning och förslag att stärka och fördjupa samverkan med näringslivet. PTS noterar särskilt att det i arbetet ska beaktas redan utarbetade och väl fungerande samverkansfunktioner, till exempel Nationella Telesamverkansgruppen (NTSG).

Konsekvenser och kostnader för övriga centermyndigheter

PTS delar inte utredningens bedömning om att medverka i NCSC av andra myndigheter än FRA kan hanteras inom ramen för befintliga anslag.

PTS vill framföra att myndigheten är i behov av stärkt finansiering. Så som PTS anger i myndighetens budgetunderlag för åren 2025-27 är det svårt att möta regeringens ökade ambitioner och omvärldsutvecklingen på området inom ramen för befintliga anslag. PTS har gjort bedömningen att minst fyra helårsarbetskrafter behöver tillföras myndigheten vilket motsvarar ca 6 miljoner kronor per år. Den bedömningen kvarstår.

Detta yttrande har beslutats av divisionschefen Catarina Wretman. I ärendets slutliga handläggning har även avdelningschefen Patrik Bystedt samt rådgivaren Peter Wallström (föredragande) deltagit.

⁷ SOU 2024:18, s. 295 f.

⁸ Artikel 14, NIS2-direktivet.

